UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

De Raptoribvs, Incendiariis & violatoribus ecclesiarum. Titvlvs XVII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62953

Visual Library

Innocentius III.

ARtem illam *a* mortiferam & odibilem balliſtariorum & ſagittariorum adverſus Chriſtianos & catholicos exerceri de cætero ſub anathemate prohibemus.

DE ADVLTERIIS ET ſtupro.

TITVLVS XVI.

CAP. I.

Stuprans virginem tenetur eam dotare, & ducere in uxorem: & ſi non vult cum ea contrahere, ultra dotem corporaliter caſtigabitur. h.d. cum cap. ſequen.

In Exodo *b*

SI ſeduxerit quis virginem nondum deſponſatam, dormieritque cum ea, dotabit eam, & habebit uxorem. Si verò pater virginis dare noluerit, reddit pecuniam juxta modum dotis, quam virgines accipere conſueverunt.

CAP. II.

Summatum eſt ſuprà capitulo proximo.

Idem *Sipon. Epiſcopo.*

PErvenit ad nos, quòd Felix quandam virginem ſtupro decepit: quòd ſi verum eſt, quamvis eſſet de lege pœna plectendus, nos aliquatenus legis duritiem mollientes, hoc modo diſponimus, ut aut quam ſtupravit, uxorem habeat: aut ſi renuendum putaverit, corporaliter caſtigatus, excommunicatusque, in monaſterio, in quo agat pœnitentiam, detrudatur, de quo nulla ſit egrediendi ſine *c* præceptione licentia.

CAP. III.

Maritus retinens adulteram conjugem non peracta pœnitentia, particeps eſt delicti: ſecus ſi egit pœnitentiam. non tamen debet eam ſæpè recipere.

Ex Concilio Arelaten.

SI vir ſciens uxorem ſuam deliquiſſe, quæ non egerit pœnitentiam, ſed permanet in fornicatione, vixerit cum illa: reus erit, & ejus peccati particeps. Quòd ſi mulier dimiſſa egerit pœnitentiam, & voluerit ad virum ſuum reverti, debet, ſed non ſæpe, recipere peccatricem.

CAP. IV.

Maritus propter ſuſpicionem poteſt accuſare uxorem de adulterio, & in accuſando præfertur cæteris.

Ex Concilio Pariſienſi. *d*

MAritis etiam ex ſuſpicione uxores accuſare permiſſum eſt, & ipſi plus cæteris de adulterio accuſare poſſunt & defendere.

CAP. V.

Ad ſolam mulieris confeſſionem, aſſerentis ſe commiſiſſe adulterium cum ſacerdote, non debet ſacerdos puniri, ſed ſibi infamato poteſt indici purgatio, quam ſi præſtiterit, abſolvitur, deficiens verò ſuſpenditur ab officio.

Alexander III.

SIgnificaſti nobis *e* quendam Presbyterum cum alterius conjuge intra eccleſiam dormiviſſe, quæ ſe & illum cuidam ſacerdoti hujuſmodi delictum confeſſos fuiſſe publicè tibi detexit, & hoc ipſum idem ſacerdos nomen adulteri cælans in præſentia tua dixit. Super quo quid fieri debeat, cùm negante adultero mulier in confeſſione perſiſtat, conſilium requiſiſti. Ideoq; mandamus, quatenus condignam pœnitentiam præfatæ imponens adulteræ, eccleſiam per aſperſionem aquæ benedictæ reconciliare procures. Prædicto autem ſacerdoti, ne (contra Apoſtolum) infirmorum corda mala fama ipſius percutiantur, & ne vituperetur miniſterium noſtrum, neque ſecuriores Presbyteri [illegible] peccatum licentius prolabantur, cum [illegible] teris, quos ſe nolle pejerare cognoveris, [illegible] tuum purgationem indicas: quem, ſi purgaverit [illegible] in officio ſuo miniſtrare permittas: alioquin ab officio ſuo ipſum ſuſpendere non poſtponas.

CAP. VI.

Conjunx conjugem de adulterio impetere non poteſt, ſi et adulterium commiſiſſe convincatur.

Innocentius III. *Turon.* a *Epiſcopo.*

INtelleximus *b*, quòd cùm S. laicus H. uxorem ſuam à maritali conſortio depuliſſet, diœceſanus [illegible] audiens eandem cum quodam adultero fornicari, [illegible] & illum vinculo excommunicationis aſtrinxit: [illegible] dem adulterum abjurans, abſolutione recepta, [illegible] Epiſcopo memorato prædictum virum ſibi reddi [illegible] ſtulavit: at ille objiciens ei adulterium, & quòd [illegible] non expulſa, ſed ſpontanea receſſiſſet, [illegible] ſui propoſuit minimè faciendam: quod mulier [illegible] ans, replicavit in ipſum, quòd fuerat fornicatus [illegible] *infrà.*] Quocirca mandamus, quatenus [illegible] terit, vel per evidentiam rei vel per confeſſionem [illegible] mam mulieris, quòd adulterata ſponte fuiſſet) [illegible] etiam quod vir dicitur commiſiſſe, probatum [illegible] ipſum recipere compellas eandem. Quòd [illegible] modo de mulieris fornicatione conſtiterit [illegible] per quos viri adulterium eſt probatum, [illegible] bati, cùm matrimonii ius in utroque [illegible] ſtat & paria delicta mutua compenſatione [illegible] nihilominus eum cogas, ut eam recipiat, & [illegible] fectione pertractet: alioquin mulieri ſilentium [illegible] nere non poſtponas.

[1 *Et de fornicatione ſobolem procrearat: propter* [illegible] *ceptione uti non poterat contra ipſam. Cumq; autem* [illegible] *probandi hoc facultate conceſſa, præfata mulier per* [illegible] *ſtes ejuſdem viri adulterium probaviſſet, quos* [illegible] *quam minus idoneos reprobandos: tandem ab* [illegible] *ſentiam fuit appellatum.*]

CAP. VII.

Non debet ſeparari matrimonium, quoad torum propter adulterium, quando ambo conjuges fuerunt adulterati.

Idem *Epiſcopo Ambian.* d

TVa fraternitas *e* requiſivit, utrum aliquis [illegible] te uxori ſuæ in adulterio deprehenſæ debitum [illegible] jugale, ſi poſtmodum ipſe cum alia perpetret adulterium manifeſtè, cogi debeat, ut eandem maritali affectione pertractet: *& infrà.* Super quo taliter reſpondemus, [illegible] cùm paria crimina compenſatione mutua deleantur, [illegible] hujuſmodi fornicationis obtentu ſuæ uxoris [illegible] ſortium declinare.

DE RAPTORIBVS, INCENDIAriis & violatoribus eccleſiarum.

TITVLVS XVII.

CAP. I.

Ratione rapinæ ſortitur quis forum [illegible] *ſui judicis, & ubi* [illegible] *rit puniri proprio judice ſuffragante.*

Ex Concilio Melden. *f*

DE illis autem, qui de loco ad locum [illegible] & ibi rapinas & deprædationes [illegible] cuit, ut ab illius loci prælato excommunicentur, [illegible] tur, nec ante ex parœcia illa exeant, quàm digne [illegible] perpetrarunt emendent: quorum excommunicatio [illegible]

a *Cap. 1. eod. tit. in 2. compil.* b *Exod. 22. & Cap. 1. eod. tit. in 1. comp.* c *al. præcepto.* d *Burch. l. 16. decr. c. ult. etiam tribuit concilio Pariſienſi c. 3.* e *Ca. 6. eod. tit. in 1. compil. & poſt Concil. Lat. part. 50. c. 21.*

a *Tullen.* b *Cap. 1. eod. tit. in 3. compil.* c [illegible] d *Ambian.* e [illegible] *deeſt in 4. Vaticani & aliis Codic.* [illegible] *in 3. compilat.* f *Concil. Meldenſe c. 2.* [illegible] *c. 45. & Ivo p. 14. c. 109. habetur c. 1. eod. tit. in 1. comp.*

propriæ

proprio Epiſcopo ſignificanda eſt, ne eos recipiat, antequam illuc redeant, ubi rapinam *a* fecerint, & omnia plenè emendent.

CAP. II.

Manifeſtus raptor, vel eccleſiæ violator ſi reſtituit, vel de reſtituendo cavet, in vita & in morte ad pœnitentiam, & ad ſepulturam admittitur: ſi verò noluit cavere cùm poſſet, & in morte non poteſt, clerici ejus ſepulturæ intereſſe non debent: & clerici intereſſentes vel injungentes pœnitentiam contra hanc diſpoſitionem, deponuntur ab officio & beneficio.

Eugenius III.

SVper eo *b* verò: [1 *& infrà.*] Statuimus, ut quicunque ex his, qui violenter ſurrexerint in rapinam, ſive eccleſiarum violationes, manifeſtè fuerit deprehenſus, niſi prius ablata reſtituat, ſi potuerit, vel emendandi firmam & plenam ſecuritatem fecerit, pœnitentiæ beneficium ei penitus denegetur. Si verò uſque ad obitum in contumacia ſua duraverit, & in extremis poſitus, remedium pœnitentiæ humiliter poſtulaverit, ſi emendationem, vel emendandi ſecuritatem præſtiterit, ei pœnitentia & ſepultura eccleſiaſtica concedantur. Qui autem in ſanitate obſtinata mente non pœnituerit vel emendaverit, & in morte ſecuritatem præſtare nequiverit, ſolennitas pœnitentiæ parum prodeſſe videtur, ſicut credimus: ſed de *c* peccato contrito viaticum non negetur, ita tamen, ut nullus clericorum ſepulturæ illius interſit, nec ejus eleemoſynam præſumat accipere. Quòd ſi qui Presbyterorum vel clericorum contra hoc in vita vel morte pœnitentias dare, aut ſepulturæ intereſſe, vel eorum eleemoſynas accipere attentaverint, ſeu hujuſmodi rapinæ participes inventi fuerint, ordinis ſui damnum irrecuperabiliter patiantur, & eccleſiaſtico beneficio careant.

[1 *Quod de raptoribus & eccleſiarum violatoribus atq; Preſbyteris, qui eis pœnitentiam injungere, vel per eorum oblationes contra ſtatutum noſtrum ſuſcipere attentaverint, à nobis communi deliberatione ſtatutum eſt in concilio cum fratr. noſt.*]

CAP. III.

Excommunicari debent, qui capiunt vel ſpoliant fideles ex juſta cauſa navigantes, h.d. primò. Excommunicati ſunt ſpoliantes naufragium patientes, niſi ablata reſtituant. hoc ſecundò.

Ex Concilio Lateranen. *d*

EXcommunicationi ſubdatur, qui Romanos, aut alios Chriſtianos, pro negotiatione, vel aliis honeſtis cauſis navigio vectos, aut capere, aut rebus ſuis ſpoliare præſumunt. Illi etiam, qui Chriſtianos naufragium patientes (quibus ſecundùm regulam fidei auxilio eſſe tenentur) damnata *e* cupiditate ſpoliant rebus ſuis, niſi ablata reddiderint, excommunicationi ſe noverint ſubjacere.

CAP. IV.

Ex Principis delegatione poſſunt prælati de raptu, & aliis criminibus judicare pœnam tamen ſanguinis infligere non poſſunt.

Alexand. III. *Panorm. Archiepiſcopo.*

IN Archiepiſcopatu *f* tuo quandoq; Sarraceni, mulieres Chriſtianas & pueros rapiunt, & eis abuti præſumunt, & quoſdam etiam interdum occidere non verentur: cùm autem exceſſus hujuſmodi Rex Siciliæ tibi & aliis Epiſcopis commiſerit puniendos: Conſul. t. t. r. quòd illos in juriſdictione tua exiſtentes, pecuniaria poteris pœna mulctare, & etiam flagellis afficere, ea moderatione adhibita, quòd flagella in vindictam ſanguinis tranſire minimè videantur. Si verò ita fuerit gravis exceſſus, quòd mortem vel detruncationem membrorum debeant ſuſtinere, vindictam reſerves regiæ poteſtati.

a Fecerunt. b *Ca. 5. eod. tit. in 1. comp.* c *In recentioribus, ſed de peccato contrito corde viaticum, &c.* d *ſub Alex. III. c. 24. 1. excommunicationis quoq;, &c. C. 2. eod. tit. in 1. comp.* e *Damnanda in concilio.* f *Cap. 3. eod. tit. in 3. comp. & poſt Concil. Later. part. 50. cap. 48.*

CAP. V.

Incendiarius eccleſiæ in morte pœnitens & abſolutus, in cœmiterio ſepelietur: & hæredes compelluntur ad ſatisfaciendum, juxta facultates defuncti. hoc dicit.

Idem *a Claremonten. Epiſcopo.*

IN literis tuis continebatur *b*: quòd cùm H. multis fuiſſet criminibus irretitus, qui eccleſiarum incendium diabolo inſtigante commiſerat, tandem in ægritudine conſtitutus, accepta pœnitentia de commiſſis, per manum capellani ſui fuit à ſententia anathematis abſolutus: ſed moriens eccleſiaſticam ſepulturam habere nequivit. Quapropter, ſi ita res ſe habet, mandamus, ut corpus ejuſdem appel. ceſſante facias in cœmiterio ſepeliri, & hæredes ejus moneas & compellas, ut his, quibus ille per incendium, vel alio modo damna contra juſtitiam irrogaverat, juxta facultates ſuas condignè ſatisfaciant, ut ſic à peccato valeat liberari.

CAP. VI.

Raptus non dicitur ubi volens pro matrimonio abducitur: raptor tamen cum rapta matrimonium contrahere poteſt: & poſt conſummationem matrimonii alter ſine conſenſu alterius religionem ingredi non poteſt. h.d. cum cap. ſequenti.

Lucius III. *Bergen. Epiſcopo.*

CVm cauſa *c*, quæ inter E. militem & uxorem ejus vertitur: [1 *& infrà.*] Reſpondemus, quòd cùm ibi raptus dicatur *d* admitti, ubi nil antè de nuptiis agitur: iſte raptor dici non debet, cùm habuerit mulieris aſſenſum, & prius eam deſponſaverit, quàm cognoverit, licet parentes reclamarent *e*, [à quibus eam dicitur rapuiſſe.] Præterea cùm poſt matrimonium carnis commixtione perfectum (teſte Apoſtolo) uxor ſui corporis poteſtatem non habeat, ſed maritus, & econverſo: ſi præceſſiſſe matrimonium, vel ex probationibus viri, vel ex mulieris confeſſione claruerit, poſt matrimonium ſine aſſenſu viri non potuit ipſa monaſterium ingredi, aut aliter continentiam profiteri. Non ergo pro eo, quòd poſt matrimonium conſummatum, rapta per vim in monaſterio fuerit, viri poterit conſortium declinare, maximè ſi probari nequeat virum, ut mulier profiteretur continentiam, aſſenſiſſe *f*.

[1 *Tuæ commiſiſſemus experientiæ terminandam: E. miles repetens mulierem legitimè ſibi nupſiſſe per probationes canonicas conſtanter ſe aſſeruit probaturum. Fœmina quoque propoſuit quòd dominorum & parentum ſuorum ſuggeſtione alteri viro tradita, ab illius militis amore divertit, qui à parentibus prius rapuit eam, illa tamen nolente, ut dicitur ut poſtmodum, & priuſquam eam cognoſceret deſponſavit, deinde incluſa eſt in monaſterium, ubi etiam detinetur. Vnde quoniam ſuper his pruden. t. duxit ſed. Apoſtol. conſulendam: ſignificatione præſentium tibi.*]

CAP. VII.

Rapta poteſt matrimonium contrahere cum raptore, ubi datur libera facultas in contrahendo.

Innocentius III. *Epiſcopo Saronen.* g

ACcedens *h* ad Apoſt. ſed. [1 *& ſ.*] Rapta puella legitimè contrahet cum raptore, ſi prior diſſenſio tranſeat poſtmodum in conſenſum: & quod antè diſplicuit, tandem incipiat complacere, dummodo vel ad contrahendum legitimæ ſint perſonæ.

[1 *Dil. fil. b. frater hoſpitalis Hieroſolymitani à nobis ex parte tua quæſivit, utrum clericus abſens gratia ſtudiorum eccleſiaſtico poſſit beneficio inveſtiri: & utrum ſi rapta puella & in aliena diœceſ. delata in eccleſiæ facie conſenſit in raptorem, matrimonium hujuſmodi legitimum ſit habendum. Nos igitur inquiſitioni tuæ t. r. quòd & clericus abſens per alium, vel alius magis pro eo poteſt de beneficio eccleſiaſtico inveſtiri, &c.*]

a *Claremonten.* b *Ca. 6. eod. tit. in 1. comp.* c *Cap. 4. eod. tit. in 1. comp. & poſt Conc. Lat. ſub Alex. III. p. 50. c. 24.* d *committi.* e *reclamaverint.* f *conſenſiſſe.* g *Lantonen. Glaconien. fortè Graconienſi, ſed ut plurimum legitur, Lateranen.* h *C. 1. eod. tit. in 3. comp.*